

Referanse: Midteng, R. 2020. Naturverdier for lokalitet Grøum, registrert i forbindelse med prosjekt Frivillig vern av skog. Asplan Viak-notat 7 s.

Referansedata

Fylke:	Telemark og Vestfold	Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk seksjon
Kommune:	Tønsberg	Prosjekttilhørighet:	Frivillig vern 2019
Areal	72 dekar	Inventør/Firma:	Rein Midteng og Hallvard Holtung /Asplan Viak
H.o.h.	80-107	Dato feltregistrering:	15.11. 2019
Vegetasjonssone:	Boreonemoral		

Sammendrag

Grøum er et mindre område beliggende i Tønsberg kommune i Vestfold, sør for fv. 3178 og i boreonemoral vegetasjonssone. Lokaliteten ligger 80-104 m.o.h. og utgjør en mindre svakt avrundet kolle med ei bratt vestvendt lise og med en slak østvendt mindre helling. Lengst i vest finnes et flatt mindre område beliggende mellom jorder. Området har relativ stor spennvidde fra fattig til rik bøkeskog på tross av begrensa areal. Det meste av området har blåbær-dominert bøkeskog. I søndre deler av «plataet», og i den bratte vestvendte lisen, er det dominans av lågurt-bøkeskog.

Bøk er det klart dominerende treslaget, men det finnes også spredt noe spisslønn, hassel og lind. Eik finnes i all hovedsak kun i jordekanter og i nordvest dominerer gran med spredt furu og litt bjørk og et fåtall svartor.

Eldre skog i hogstklasse V dominerer. Herskende dimensjoner til trærne på det meste av plataet og lisen i øst, ligger i intervallet 15-35 (40) cm i brysthøydiameter, og helt unntaksvis når et fåtall av trærne 50 cm. I bunnen av lia er dimensjonene gjennomgående grovere grunnet høyere bonitet og kanskje litt lavere hogstpåvirkning, og herskende trær når ofte 55 cm. Spredt langs jordekant i vest finnes det flere grove eiker som når dimensjoner på rundt 70 cm i diameter. Gran- og furuskogen er høyreist og med diameter på 40-60 cm.

Lokaliteten har store verdier med hensyn på sopp. Flere av artene som er funnet, er ikke funnet andre steder i Vestfold, og med få funn i landet forøvrig. Eksempel på interessante og krevende arter er lundmuserong (EN) og rosakjøntrisike (VU). For øvrig er knapt noen forekomster av disse sikret innenfor landets verneområder.

Lokaliteten scorer gjennomgående middels-svakt på verdiparametere et område vurderes etter, hvor kvaliteter knyttet til strukturelle kvaliteter som dødved og gamle trær er svake. Til å være bøkedominert, er det likevel temmelig stort. Det som særlig trekker verdiene opp, og gjør at lokaliteten vurderes å være regionalt verdifullt, er de rike lågurtdominerte områdene og de tilhørende rødlistearter som finnes der. Grøum er en av de mest interessante sopplokalitetene i Vestfold (Marstad pers. medd.). Lågurt-bøkeskog er også en truet naturtype (Lågurt-edellauvskog), og utforming med bøk finnes kun på et begrensa antall lokaliteter. Positivt er også innslaget av spredte grove eiketær i kantsoner og et lite parti med svært høyreist gran i hogstklasse V.

Grøum vurderes derfor å være regionalt verdifullt ().**

Grøum oppfyller flere mangler ved skogvernet i Norge (Framstad m. fl. 2017) og har samlet sett en høy mangeloppfyllelse. I evalueringsrapporten kommer det fram at verneområdene i liten grad fanger opp lavereliggende og produktiv skog, slik som i Grøum. Vestfold har en lav verneandel (2,1%) sammenlignet med landet forøvrig (5%). Det heter at for bøkeskog er en stor andel av kjente lokaliteter

fanget opp, likevel er alle de viktigste bøkkelokaliteter viktig å sikre gjennom vern. Vestfold har ansvar for bøkeskoger, som ellers knapt finnes naturlig utenfor fylket. Rike bøkeskoger (lågurt-utforminger), er dårlig fanget opp gjennom vern. Slike skoger har ifølge rapporten ofte en rik insektfauna. Rike bøkeskoger kan ha forekomster av rødlista bakkelevende sopp, noe som klart er tilfellet i Grøum. Evalueringsrapporten viser til at ved prioritering av nytt skogvern, er første prioritet for Vestfold forekomster av rik edellauvskog inkl. rik bøkeskog.

Feltarbeid

Området ble registrert 15. november 2019 av Rein Midteng og Hallvard Holtung (begge Asplan Viak).

Tidspunkt og værets betydning

Lokaliteten ble registrert i oppholdsvær og med god sikt, men det meste av bakken var dekket av et tynt dekke av snø, slik at karplante- og soppfloraen var vanskelig å registrere. Et tykt dekke av bølgeblader vanskeliggjorde dette ytterligere. Tidspunktet var dog godt egnet for registrering av strukturer som størrelser på trær og dødved, samt lav og mose. Et sent registreringstidspunkt vurderes ikke å være til hinder for korrekt verdisetting av området, bl.a. grunnet gode tidligere artsregistreringer (se punktet tidligere undersøkelser under).

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Lokaliteten inngår i arbeidet med frivillig vern av skog i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Telemark og Vestfold samt skogeierorganisasjonene. Tilbudsområdet tilsvarer verneverdig areal, dvs. ca. 72 dekar.

Tidligere undersøkelser

Egil Bendiksen besøkte området 21/9, 22/10-1998 og 20/9-1999. (Bendiksen. E.1998) hvor både vegetasjon og skogstruktur ble beskrevet. Per Marstad og Turid Kristiansen har gjennomført soppregistreringer i området gjennom flere år.

Beliggenhet

Området ligger i Tønsberg kommune i Vestfold, sør for fv. 3178.

Naturgrunnlag

Lokaliteten ligger 80-104 m.o.h. og utgjør et mindre flatt sentralt område med ei bratt vestvendt liseide og med en mer slak østvendt mindre helling. Lengst i vest finnes et flatt mindre område beliggende mellom jorder i vest og sør. Vann eller våtmark ble ikke sett, men i nordvest finnes et mindre litt fuktig parti.

Geologi

Berggrunnen i området består av latitt i blanding med rombeporfyr. Dette er middels rike bergarter. Løsmassene består av forvittringsmateriale dannet på stedet ved nedbryting av berggrunnen.

Vegetasjonsgeografi

Lokaliteten ligger i boreonemoral vegetasjonssone (BN) og lokaliteten ligger i svakt oseanisk seksjon.

Vegetasjon og treslagslagsfordeling

Området har relativ stor spennvidde fra fattig til rik bøkeskog på tross av begrensa areal. Det meste av området, dvs, det meste av plataået og den østvendte lisen, har dominans av blåbær-bøkeskog, med intermediære partier. Her finnes i tillegg til blåbær også hårfrytle, gaukesyre, fugletelg og ormebunke.

I sør på selve plataået, og i den bratte vestvendte lisen, er det dominans av lågurt-bøkeskog med mer krevende lågurtarter som blåveis, fingerstarr, hengeaks, markjordbær og stankstorkenebb. Nederst i lia finnes partier med en del myske. Bøk er det klart dominerende treslaget, men det finnes også noe spissslønn, hassel og lind. Eik finnes i all hovedsak i jordekant og i nordvest dominerer gran med spredt furu og litt bjørk og et fåtall svartor. Grana er ellers selektivt hogd, og stedvis er slik hogst temmelig fersk. Uten slik hogst, ville det vært en blandingsskog av bøk og gran som dominerte.

Figur 1. Øverst: Nokså småstammet skog dominerer på plataået og i den østvendte lisen. Under: Dimensjonene er større i vestre deler av området.

Skogstruktur og påvirkning

Området har eldre skog i hogstklasse V. Herskende dimensjoner på trærne på det meste av platået og lisen i øst, ligger i intervallet 15-35(40) cm, og helt unntaksvis når et fåtall av trærne 50 cm. I bunnen av lia er dimensjonene gjennomgående grovere, og herskende trær når ofte 55 cm. Spredt langs jordekant i vest, finnes det flere grove eiker som når dimensjoner på rundt 70 cm i brysthøyde-diameter.

Granskogen er høyrest og med brysthøydiameter på 40-60 cm.

Figur 2. I jordekant i vest står det spredt nokså grove eiketrær.

Figur 3. I nordøst er det nokså nylig hogd gran.

Kjerneområder

Det er avgrenset ett kjerneområde som omfatter de lågurt-dominerte deler av området.

Lokalitet	Grøum
Naturtype (DN håndbok 13)	Rik edelløvsskog
Utforming	Rik lågurt-bøkeskog
Verdisetting	Svært viktig (A)
Registreringsdato (siste)	15.11.2019

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 15.11.2019 av Rein Midteng og Hallvard Holtung, Asplan Viak i forbindelse med registreringer av at området er tilbudt til frivillig vern av skog. Beskrivelsen følger DN-14, versjon 2014 og rødlisten for arter følger rødlisten i fra 2015 og rødlisten for naturtyper følger rødlisten i fra 2018.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter skog i deler av et mindre platå, samt vesthellingen av denne. Den grenser mot fattigere eldre bøkeskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av rik edelløvsskog, utforming rik lågurt-bøkeskog. Dette er en truet (VU) naturtype. Lågurt-bøkeskog er dominerende vegetasjonstype, men det finnes også partier med blåbærbøkeskog i mosaikk med førstnevnte. Tresjiktet er dominert av bøk, men ei og anna spisslønn samt et fåtall lind finnes. Lågurtarter som blåveis, myske, fingerstarr, hengeaks, markjordbær og stankstorkenebb finnes, samt mindre krevende arter som blåbær og gaukesyre.

Artsmangfold: Lokaliteten har kvaliteter for artsmangfoldet som er knyttet til rik bøkeskog. Lokaliteten har nokså unike verdier med hensyn på sopp (Per Marstad pers. medd.) Flere av artene som er funnet, er ikke funnet andre steder i Vestfold. Interessante arter som er funnet er bl.a. stråleslørsopp, iriskremle, oliventopphatt, kortstilket lærkremle (NT), solkorallsopp (NT) og lundmusserong (EN). Det er også funnet mer vanlige bøkespesialister som man stort sett bare finner i Vestfold, slik som bøkerøykriske og bøkebrunkjuke. Lundmusserong er sterkt truet (EN) og har 64 funn i Norge, et par ifra Vestfold. Rosakjøttriske (VU) har 61 funn i Norge, hovedsakelig ifra Vestfold, og kortstilket lærekremle (NT) har kun 13 norske funn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området har eldre skog i hogstklasse V. Herskende dimensjoner på trærne er om lag 20-55 cm i brysthøyde. Det er lite dødved både stående og liggende.

Skjøtsel og hensyn: For å sikre naturverdiene best mulig, er det viktig at det ikke hogges eller gjøres tekniske inngrep da verdiene er knyttet til skog hvis verdi betinges av unnlattelse av hogst og annen skjøtsel.

Verdisetting: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A), da dette er et område med rik bøkeskog som i tillegg har en rik soppflora, som er blant de mest interessante i landet når det gjelder krevende sopp i bøkeskog.

Artsmangfold

Lokaliteten har nokså unike verdier med hensyn på sopp (Per Marstad pers. medd.) Flere av artene som er funnet, er ikke funnet andre steder i Vestfold. Interessante arter som er funnet er bl.a. stråleslørsopp, iriskremle, oliventopphatt, kortstilket lærkremle (NT), solkorallsopp (NT) og lundmusserong (EN). Det er også funnet mer vanlige bøkespesialister som man stort sett bare finner i Vestfold, slik som bøkerøykriske og bøkebrunkjuke. Andre interessante artsfunn er safranhette og kantstankkremle.

Lundmusserong er sterkt truet (EN) og har 64 funn i Norge, et par ifra Vestfold. Rosakjøntriske (VU) har 61 funn, hovedsakelig ifra Vestfold, og kortstilket lærkremle (NT) har kun 13 funn. For øvrig er knapt noen forekomster av disse sikret innenfor verneområder. Marstad og Kristoffersen har for øvrig gjort en stor innsats med soppundersøkelser i bøkeskog i Vestfold og mørketallene for bøkespesialister er derfor temmelig lavt.

Figur 4. På søndre deler av platået ble det funnet blåveis på overgang mellom ryggen og helling i vest.

Tabell 1: Interessante arter funnet i Grøum.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Totalt antall
Vedb. sopp	<i>Inonotus nodulosus</i>	Bøkebrunkjuke	Signalart	1
	<i>Mycena crocata</i>	Safranhetta	Signalart	1
Bakkelevende sopp	<i>Tricholoma sejunctum</i>	Lundmusserong	EN	1
	<i>Lactarius pterosporus</i>	Rosakjøntriske	VU	1
	<i>Russula curtipes</i>	Kortstilket lærkremle	NT	4
	<i>Lactarius romagnesii</i>	Bøkerøykriske	Signalart	1
	<i>Cortinarius balaustinus</i>	Stråleslørsopp	Signalart	1
	<i>Phaeocollybia festiva</i>	Oliventopphatt	Signalart	1
	<i>Ramaria flavobrunnescens</i>	Solkorallsopp	NT	1

Avgrensning og arrondering

Området er i all hovedsak godt arrondert ved at det aller meste av eldre skog er inkludert innenfor tilbudet. Sør for tilbudt eiendom finnes mindre arealer med eldre lignende skog som gjerne kunne ha vært inkludert. Formen på tilbudt areal (kompakt) er også positivt med hensyn på god arrondering.

Tekniske inngrep

I nord går det en traktorvei litt inn i området, og videre en sti som går på topplataet og videre sørover.

Vurdering og mangler i skogvernet

Verdivurdering

Lokaliteten scorer gjennomgående middels-svakt på verdiparametere et område vurderes etter, hvor kvaliteter knyttet til strukturelle kvaliteter som dødved og gamle trær er svake. Til å være bøkedominert, er det likevel temmelig stort. Det som særlig trekker verdiene opp, og gjør at lokaliteten vurderes å være regionalt verdifullt, er de rike lågurdominerte områdene og de tilhørende rødlisteartene som finnes der. Grøum er en av de mest interessante sopplokalitetene i Vestfold (Marstad pers. medd.). Lågurt-bøkeskog er også en truet naturtype (Lågurt-edellauvskog), og utforming med bøk finnes kun på et begrensa antall lokaliteter. Positivt er også innslaget av spredte grove eiketær i kantsoner og et lite parti med svært høyreist gran i hogstklasse V.

Grøum vurderes derfor å være regionalt verdifullt ().**

Prioriterte mangler ved skogvernet i Norge

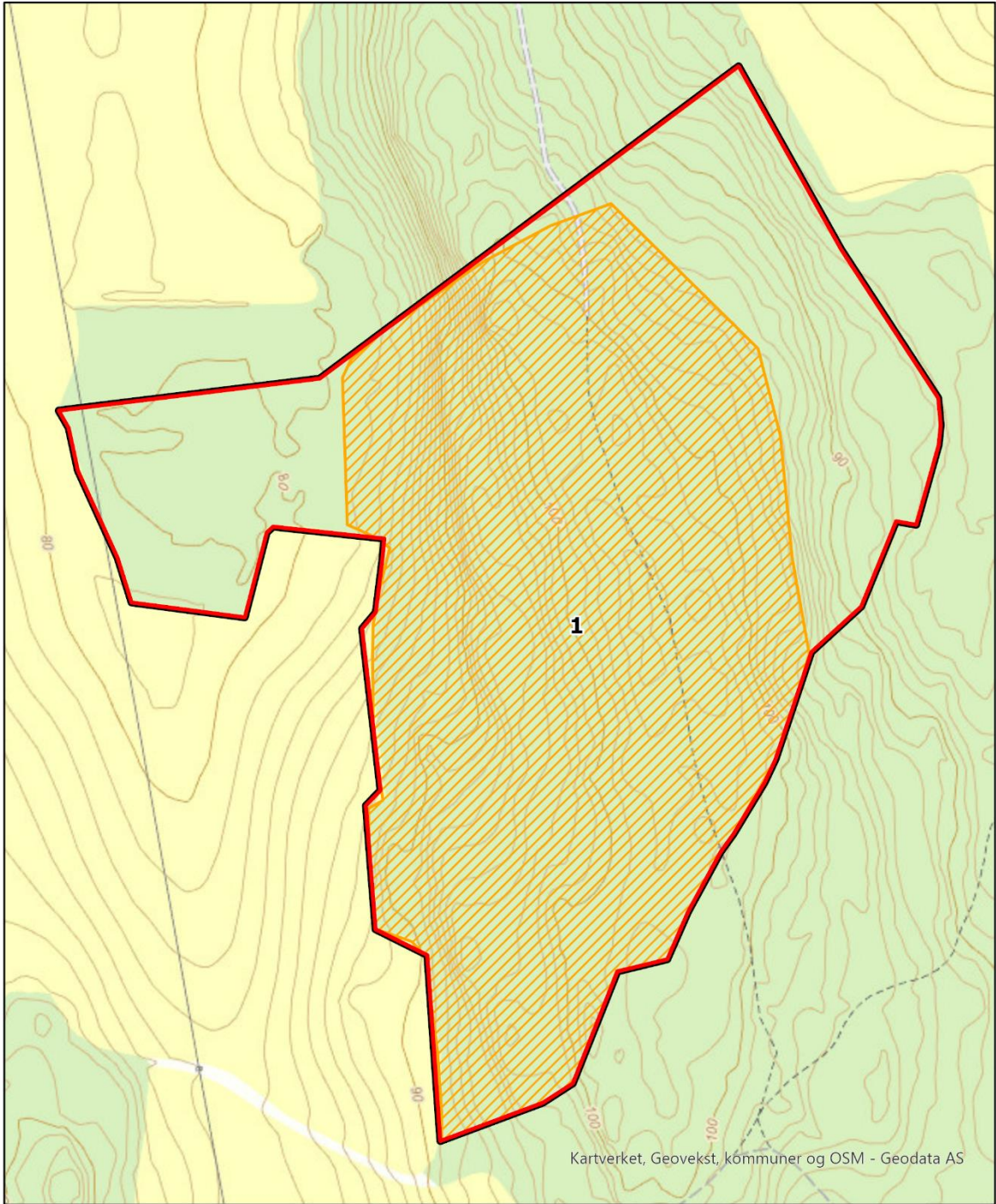
Grøum oppfyller flere mangler ved skogvernet i Norge (Framstad m. fl. 2017) og har samlet sett en høy mangeloppfyllelse. I evalueringsrapporten kommer det fram at verneområdene i liten grad fanger opp lavereliggende og produktiv skog, slik som i Grøum. Vestfold har en lav verneandel (2,1%) sammenlignet med landet forøvrig (5%). Det heter at for bøkeskog er en stor andel av kjente lokaliteter fanget opp, likevel er alle de viktigste bøklokaliteter viktig å sikre gjennom vern. Vestfold har ansvar for bøkeskoger, som ellers knapt finnes naturlig utenfor fylket. Rike bøkeskoger (lågurt-utforminger), er dårlig fanget opp gjennom vern. Slike skoger har ifølge rapporten ofte en rik insektfauna. Rike bøkeskoger kan ha forekomster av rødlista bakkelevende sopp, noe som klart er tilfellet i Grøum. Evalueringsrapporten viser til at ved prioritering av nytt skogvern, er første prioritet for Vestfold forekomster av rik edellauvskog inkl. rik bøkeskog.

Tabell 1: Oppsummering av viktige kriterier og samlet verdi for Grøum. Felt som er ”grått ut” skal ikke fylles ut for kjerneområder.

Kjerne-område	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kont.	Gamle bart rær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Treslagfordeling	Topografisk variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
Grøum	**	0	0	*	0	*	**	**	***	**			***
Totalt	**	0	0	*	0	*	**	**	**	**	*	**	**

Litteratur:

Bendiksen, E. 2000. Konsekvensutredning – ny E18 Moskvil – Gulli, Vestfold. Registreringsrapport: Sopp og lav – Statens vegvesen Vestfold Rapp., 41 s.

Grøum
Vestfold fylke

- Verneverdig område (82 daa)
- Kjerneområde
- Rødlistet naturtype
- Område for vurdering (82 daa)
- Tidligere registreringer
- Eksisterende verneområder

N

 Kartgrunnlag: Kartverket, Geovekst
 Produsert 27.04.2020
 ETRS-89, sonebelte 32

0 12,525 50 75 m

asplan viak